

Η ΑΛΛΑΓΗ ΤΩΝ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ ΟΝΟΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΘΡΑΚΗΣ

Φίλε «Νουμά»,

Τὴ διοικητικὴ μὲς Ἀρχὴ τὴν κώλλησε ἡ μανία, ποὺ εἶχαν οἱ παλαιοὶ δασκάλοι ν' ἀλλάζουν τὰ γεωγραφικὰ ὀνόματα· θέλει καὶ καλὰ νὰ στολίση μ' αὐτὸν τὸν τρόπο τὴ Θράκη, νὰ τὴν κίμη ἀγνώριστη σὺ χίρτη. Γιὰ τοῦτο ψάχνουν ἀπὸ πέτρι οἱ ἀρμόδιοι, ευστήνουν ἐπιτροπές, χολοσκάνουν πῶς νὰ ὀνοματίσουνε τὴν τῆδε πολιτεία ἢ τὸ τῆδε κοινοσχωρί. Ἔτσι, ὕστερα ἀπὸ μεγάλη ἀνορθωτικὴ ἔργασία, εἶχαμε τὶς προάλλες γεωγραφικὰ βλαπτικὰ μὲ νουὸ ἐπισημότατο, τὴν Πολιτικὴ Διοίκησι Θράκης, ποὺ ἓνα τῆς ἰδία τερο οὐκάκι ἐπιβάλλει καινούργια ὀνόματα σ' ὅλα σχεδὸν τὰ χωριά τῆς Θράκης καὶ στὶς περισσότερες πολιτείες καὶ κομότητες, σὰ νὰ εἶτανε αὐτὴ ἡ πρώτη καὶ τελευταία τους ἔλλειψη. Μὴν τὸ νομίζετε μικρὸ τὸ κατόρθωμα. Τὰ περισσότερα χωριά τῆς Θράκης βρεθήκανε μὲ ὀνόματα τούρκικα, καὶ τὸ δυσάρεστο τοῦτο φαινόμενο οἱ πατριῶτες τοῦ ἔσωτεροῦ μετώπου τὸ θεωρήσανε εὐκαιρία πολὺ κατάλληλη, γιὰ νὰ δεῖξουν τὴν ἐθνικὴ τους δράση καὶ τὴν ἐφευρετικὴ τους ἱκανότητα. Πῆραν λοιπὸν ἐμπρός τους τὸ γενικὸν κατάλογο τῶν χωριῶν, καὶ στὸ καθένα ἀπέναντι σημείωναν ἓνα νέο ὄνομα, πότε μὲ τὴ σημασία του στὴν ἑλληνικὴ, καὶ πότε μονάχα μὲ τὴ φωνητικὴ ὁμοιότητα. Λόγου χάρι Κιλίτσι—Σπαθάριον, Σαρκιλέρι—Κίδαρις, Ἀτίκι—Ἀττικόν, Οὐρέν—Οὐράνιον. Στὸ ἀναμεταξὺ κάτι σοφοὶ καθηγητὲς καὶ δεσποτῶδες πάνσοφοι προτείνοντας μερικά προσηρικὰ ὀνόματα συμπλήρωσαν τὸν ἐξελληνισμό τῆς Θράκης, κ' ἔτσι τὰ καημένα τὰ χωριά, σὰ νὰ μὴν τὰ ἔφθανε τὸ χάλι τους, φορέσανε μῆσες μὲ τὰ ζῶρι, πέντε μῆνες πρὶν τὶς ἀποκριές. Καθὼς θὰ διῆτε στὰ παρακάτω παραδείγματα οὐβύνονται μὲ τραγικὴ ἀναισθησία καὶ ρωμαϊκὰ ὀνόματα. Τὸ Παλάτι γίνεται Διλιανόν, ἡ Σαρκίνα—Πεντάπορος, ἡ Μανίζουρά—Μελάνθη τὸ Ξερὸ—Νεαὶ Καρναί, τὸ Νιχώρι—Αἰγὸς Ποταμοί, τὸ νεόχτιστο Σαχτουροχώρι γίνεται Νεκτάριον γιὰ εὐνοήτους λόγους. Μιὰ καὶ ἀποφασίστηκε νὰ πάνε ἴσια στὴν ἐποχὴ τοῦ Ὀδρύση, ἔπρεπε νὰ λείψουν κ' αὐτὰ τὰ καταφρονημένα νεοελληνικὰ ὀνόματα, ποὺ δὲν ἀναφέρονται μῆτε στὸν Πausanias μῆτε στὸ Strabon, ἔπειτα μπορεῖ νὰ ἔδιναν ἐπιχειρήματα κὲ κανένα νέο Φαλμεράγερ. Καὶ τώρα θὰ διαταχτοῦν οἱ δασκάλοι νὰ διδάσκουν σύμφωνα μ' αὐτὰ τὴ γεωγραφία, οἱ ὑπάλληλοι νὰ προσέχουνε μὴν τύχη καὶ δεχτοῦνε ἀναφορὰς μὲ τὰ λαϊκὰ ὀνόματα τῶν χωριῶν, ποὺ τὰ καθιέρωσε αἰῶνων χρῆσις, καὶ θὰ τὰ διατηρήσῃ στὰ στόματα ἢ ἰωρινὴ συνήθεια καὶ ἢ συντηρητικότητι τῶν ἀνθρώπων. Πρέπει νὰ ἔχουμε δυὸ γλώσσες καὶ στὴ Γεωγραφία, νὰ γίνεται σύγχυσις παντοῦ. Ρωμαϊκὸ ἰδι-

ωμα εἶναι ἡ παραζάλη, ὄχι ἡ τάξις. Ποῖος δίνει σημασία, ἂν ἀπ' αὐτὴν τὴ μεταβολὴ γεννηθοῦνε τώρα καὶ κατόπι ἀταξίες στὰ βιβλία τὰ Στρατολογικὰ, στὰ Ταχυδρομεία καὶ στὰ διάφορα μητρώα; Κι' ὅσες χαριτωμένες παραδόσεις ἔπλασε ἡ λαϊκὴ φαντασία γύρω στὸ χτίσιμο κίθε χωριοῦ, ἄς σβηστοῦνε κ' ἐκεῖνες. Ὁ Διοικητικὸς σχολαστικισμὸς, φοβερώτερος ἀπὸ τὸ δασκαλικὸ μὲ τὴ δύναμι πῶχει, ἔννοεῖ νὰ τσιλαπατήσῃ καὶ τὴν πρὸ σαρταριστὴ πραγματικότητα. Βρίσκει ἓνα Μπουναρίκι, ποὺ σημαίνει ρωμαϊκὰ Βρουσάκι—στρο, καὶ τὸ μεταφράζει «Βρούσις» μονεχά. Τὸ Κερμενὶ ἑλληνικώτατο χωριὸ γίνεται ἡ Κερυμένη, μολοντὶ βρίσκεται σὲ ἔψωμα ἐπάνω. Καὶ ἡ Τσαντιά, ἄλλο μεγάλο ἑλληνικὸ κεφαλοχώρι, ἓνα ἄφοβο χωριὸ, ποὺ μὲ τὴν ἔνοπλή του τὴν ἀντίστασι ἀπέφυγε τὸν τούρκικο διωγμὸ καὶ τίμησε τὸ ὄνομά του, καταδικάστηκε γιὰ ῥοῦχο γιορτερό νὰ φορῆ τὸ χαριτωμένο ὄνομα «Σάκκοι» γιὰτὶ κάποιος δικὸς μας ἀρχαιολόγος ἀνεκάλυψε μέσα στὴν ἱστορία τοῦ Καντακουζηνοῦ, ὅτι ἐκεῖ κάπου κοντὰ εἶτανε τὸ φρούριον «Σάκκοι».

Μὴ τί νὰ εἶς τὰ πολυλογῶν; Μήπως καὶ οἱ ἄρχαίοι μας πρόγονοι ἀλλάζοντας τὰ ξενικὰ ὀνόματα δὲ δυσκόλεψαν τὸ ἔργο τῆς νεώτερης Ἐπιστήμης; Ὁ «Νουμάς» ποὺ εἴκοσι χρόνια τώρα ἀντιπυλαίβει μὲ τὴ ρωμαϊκὴ κουταμίρι, δὲν ξισάξεται βέβαια ἀπ' αὐτὴν τὴ νοστορία. Θάξῃ ὅμως, καθὼς ἐλάττω, τὴν ὑπομονὴ νὰ δημοσιέψῃ αὐτὲς τὶς γραμμές, δεῖγμα μικρὸ, ποὺ φανερώνει λιγάκι πόσο θετικὰ σέβονται οἱ ἄνθρωποι, ποὺ ἤρθανε νὰ ζωογονήσουν τὴ ρημαγμένη χώρα μας.

Τυρολόη 11|12|21

ΦΩΤΙΟΣ Γ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ

Μερικὰ παραδείγματα

ἀπὸ τὴ μετονομασία τῶν συνοικισμῶν
τῆς Θράκης.

<i>Παλιά</i>	<i>Καινούργια</i>
Αἰβαλί	Κύδωνες
Καπεγλί	Κατακλειδες
Σουλεχμάνι	Σελινοῦς
Δογάντζα	Τηγάνιον
Κανταμίσι	Καρδαμῖς
Κούμπαιο	Χρυσάμπελος
Κάλφα	Κάλχας
Δερβένι	Ἄβας
Ρουμτσικι	Δομίσκος
Ξερὸ	Νεαὶ Καρναί
Κογιούνερι	Προβιτών
Κούρσοβο	Κόκινθος
Κούλελι	Πύθιον
Μπαμμάεσκι	Ἄρτισκος
Δεδάγατς	Ἀλεξανδρούπολις
Σετιλμπάχι	Ἐλαιοῦς
Κιλμπάχι	Κυνὸς Σῆμα

Ύσιμπεϊ	Ύσιμπολις
Κισιξιλάρι	Κασιόκα
Καραμασιλι	Μούσμουλα
Μουράτσιουλι	Τσουκνίδα
Σαχουροχώρι	Νεκτάριον
Δογαντζιλάρ	Ριδαβούς
Τζεβισιλι	Κάρησος
Κιρικόλι	Κυρά Καλή

Μπουλούστρα	Ύβδηρα
Μέμοβια	Μέδουσα
Κιουρτιλι	Νίρητος

(Παράσημα τῆς «Ἐφ. τῆς Κυβερνήσεως» τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος. Ἐν Ἀδριανουπόλει 18 Σεπ. 1921. Τεύχος Βον. Ἄρ. φύλλου 1, ἀρ. ἀποφάσ. 109298).
Ἐσφόρου 11|13|31 ΦΩΤΙΟΣ Γ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΑΝΣ

ΣΕΛΙΔΑ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ

— ΨΥΧΟΡΜΗΤΑ —

«ΠΕΡΦΑΝΑ ΑΡΜΟΝΙΣΜΕΝΟΙ ΑΧΟΙ»

... Ἐμπρός μπαλντάδες, γιὰ νὰ συντρίψουμε τίς ἀλυσίδες, καὶ δυναμίτες, γιὰ νὰ γκρεμίσουμε τὸ στιβαρὸ τὸ παλάτι τῆς πρόληψης!...

Στήθηκα ἄνθρωπος!... Καθάρια, ξέσκεπα μ' ἀδερτωσύνη, οἱ λογαριασμοὶ μας θὰ λύνονται τώρα κ' ἔμπρός. Κοινωνία πρόθυμη, στοργικὴ μάνα!..

Τὶ κατσοφιιάζεις; Δὲ σὲ προσέχω... Κέφι καὶ δρεξη, χαρὰ καὶ δύναμη, νὰ τὰ τρυγήσω πρέπει, μέσα στὸ σάλο σου... Στήθηκα ἄνθρωπος ξαστεριά θέλω... Ὡ... στὸ πρῶτο τὸ δειλὸ τὸ φτερούγισμα... τί χαρὰ... Ἄκου τὸ λάλημα... «Ἐχω δικαίωμα καὶ μὴ γυρεύης νὰ τὸ πνίξης, στῆς προστασίας σου τὸ γκρίζο ἴσκιον...» Γυρίζεις τὸ πρόσωπο; Γελᾷς στήν τόλμη μου; Θυμώνεις λέει;... Καὶ τί μὲ μέλει; Τὸ δευτέρου φτερούγισμά μου στ' ἀνηφόρῃ μεγαλύτερο· καὶ τὸ λάλημα; Ἄκου το... «Ἄσε τίς φθέρες, ἔχω δικαίωμα καὶ νὰ τὸ σκεπάσης, μὴ γυρεύης, στὸ θαμπὸ τῆς ἀνάγκης σου πέπλο...» Τί; πλαταικὰ περιφρόνηση, διαδάξω στὰ μάτια σου καὶ στ' ἀπαίσιο στόμα, συγκρατημένον, χλευαστικὸ ἔνα χαμόγελο;

Αἰ... μὰ τὸν ἐγωισμό μου νὰ τότε θέλης δὲ θὰ σ' ἀφήσω, πάντα τὴ λάτρεψα στήν περηφάνεια μου.. Ἄτσάλι ἢ τόλμη μου, διαμάντι ἢ σκέψη, θὰ σ' ἀναγκάσουν νὰ γονατίσης κάποιον κειρὸ... Τὸ θέλω τὸ φτερούγισμά μου πιδ μακρύτερο—σὰ βουερὸ θυμωμένο μελλοσι ἀντάρτικο—σὴν κορφὴ τῆς Ἰδέας, πρέπει νὰ πάω τώρα καὶ πιδ κοντά... Μπορεῖ νὰ μοῦ στοιχίσῃ τὴ ζωὴ;... Ἐπιχείρημα σόλικον... Δὲν τὸ πιστεύω... Ἀκόμα λίγο... Ὡ... ἢ στερνὴ ἢ γιγαντία προσπάθεια... νά, τὸ ξανάσασμα, σὴ φωτεινὴ τὴν κορφὴ, ὁ στοργικὸς ὁ σταθμὸς μου ἐδῶ.. Μὴ φρενιάζεις!.. τὰ μάτια σου δὲ φτάνουν νὰ μὲ

δοῦνε τώρα, τὰ βρόχια σου ξέφυγα, σ' ἔχω στὰ πόδια μου ταπεινωμένη... Ἄκου τοῦ μαγικοῦ τραγουδιοῦ τὸν ἀντίλαλο...

«Ὅ,τι οἱ σκλάβοι σου συνθήκη τὸ πρεσβεύουνε καὶ οἱ ραγιάδες σου τὸ προσκυλᾶνε νόμο ἀτάλευτο, ἐγὼ μ' ἀφάνταστα μεγάλη μὲ φωνή, τὸ λέω ἀρλοῦμπα!!! Ὁ μέγα κόσμος, γερός ὁ κόσμος μου—νόμος ἀκοίμητος—νάτο τὸ φῶς...»

Ἐμπρός μπαλντάδες, γιὰ νὰ συντρίψουμε τίς ἀλυσίδες, καὶ δυναμίτη, γιὰ νὰ γκρεμίσουμε τὸ στιβαρὸ τὸ παλάτι τῆς πρόληψης!

Πύργος

ΝΤΟΡΑ

ΠΕΡΑΣΜΕΝΑ ΧΕΙΜΩΝΙΑΤΙΚΑ

Ἐἴταν θυμοῦμαι ὅλα χειμωνιάτικα
Ἄπὸ τὸ φῶς, τὸν ἥλιο, τὰ λουλούδια
Ὡς τὰ τραγούδια τῶν πουλιῶν τοῦ λαγκαδιοῦ,
Ὅμορφα χειμωνιάτικα τραγούδια!

Θυμοῦμαι ἀκόμα μεσημέρια ἡλιόλουστα
Κ' ἐμεῖς σὴν μεσημεριανὴν λιανάδα
Σ' ὄμορφους τόπους μακρυνούς; μαζεῦαμα
Λουλούδια καὶ ἥλιο κ' ὄμορφαδά

Ἄπ' ὅλα τὰ παλιά μου χειμωνιάτικα
Τὰ ὄμορφώτερα ὁ νοῦς μου ξεχωρίζει:
Ἦλιος λουλούδια· καὶ σὴν μέση τους
Τὸν παιδικὸ μου σύντροφο ἀντικρύζει!

Κ' ἔτσι μὲς στὰ σκοτιὰ τοῦ Καιροῦ
Τίς ἴδιες βλέπω φωτεινὲς εἰκόνες,
Κάποιες ζεστὲς λιανάδες χειμωνιάτικες
Μαζὶ μὲ παπαροῦνες κ' ἀνεμώνες.

ΘΑΛΑΣ ΑΦΡΟΣ